

PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2004. gada 7. decembrī *

Lieta T-240/02

Koninklijke Coöperatie Cosun UA, Breda (Nīderlande), ko pārstāv M. Slotbūms [M. Slotboom], N. Helders [N. Helder] un Ž. Koumansa [J. Coumans], advokāti,

prasītājs,

pret

Eiropas Kopienu Komisiju, ko pārstāv K. Lūiss [X. Lewis], pārstāvis, kuram palīdz F. Taitshāfers [F. Tuytschaeffer], advokāts, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja,

par prasību atcelt Komisijas 2002. gada 2. maija Lēmumu REM 19/01, ar kuru par nepieņemamu ir atzīts pieteikums par ievadmuitas nodokļa atlaišanu, ko iesniegusi Nīderlandes Karaliste prasītāja labā.

* Tiesvedības valoda — holandiešu.

EIROPAS KOPIENU PIRMĀS INSTANCES TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētāja P. Linda [*P. Lindh*], tiesneši R. Garsija-Valdekasass [*R. García-Valdecasas*] un K. Jirimēe [*K Jürimäe*],

sekretārs J. Plingerss [*J. Plingers*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesa sēdi 2004. gada 16. septembrī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Atbilstošās tiesību normas

Cukura tirgu kopīgā organizācija

- ¹ Padomes 1981. gada 30. jūnija Regula (EEK) Nr. 1785/81 par cukura tirgu kopīgo organizāciju (OV L 177, 4. lpp., turpmāk tekstā — “Pamatregula”) reglamentē cukura ražošanu, importu un eksportu. Tajā ir paredzēta ražošanas kvotu sistēma, kas atbilstoši piecpadsmitajam apsvērumam ir veids, kā nodrošināt to, ka audzētājiem maksā Kopienas cenas un ka viņu produkcijai ir noiets.

2. Saskaņā ar kvotu sistēmu Pamatregulas 24. pants attiecībā uz katru tirdzniecības gadu (proti, no 1. jūlija līdz nākamā gada 30. jūnijam) nosaka "A cukura" un "B cukura" pamatdaudzumus, kas katrai dalībvalstij jāsadala cukura ražotājiem, kuri ir reģistrēti tās teritorijā. Ražošanas uzņēmumiem katram tirdzniecības gadam piešķir arī A kvotu un B kvotu. Visu cukura daudzumu, kas ir saražots, pārsniedzot A un B kvotu, sauc par "C cukuru" vai "cukuru, kas pārsniedz kvotu".

3. Cukura noieta nosacījumi atšķiras atkarībā no tā, kurā kategorijā tas ir ierindots. Uz A cukuru un B cukuru attiecas dažādi atbalsta mehānismi, kas paredzēti Pamatregulā, — cukuram, kurš saražots atbilstoši A kvotai, tiek piemērotas daudz augstākas garantijas (garantēta intervences cena un atbalsts eksportam kompensāciju veidā) nekā tās, kas tiek nodrošinātas B cukuram (vienīgi eksporta kompensācijas).

4. Uz C cukuru neattiecas ne cenu atbalsta sistēma, ne arī eksporta kompensāciju sistēma. Turklāt C cukuru nevar pārdot iekšējā tirgū un tādējādi tas jāpārdod ārpus Kopienas — pasaules tirgū. Pamatregulas 26. pants šajā sakarā nosaka:

"1. [...] C cukuru, kas nav pārnests uz nākamo gadu [...], nedrīkst pārdot Kopienas iekšējā tirgū un tas jāeksportē bez turpmākas pārstrādes līdz 1. janvārim pēc konkrētā tirdzniecības gada beigām.

[..]

3. Sīki izstrādātus noteikumus šā panta piemērošanai pieņem saskaņā ar 41. pantā paredzēto procedūru.

Šajos noteikumos jo īpaši paredz, ka maksājums uzliekams par 1. punktā minēto C cukuru [..], par kuru līdz datumam, kas vēl jānosaka, nav iesniegti pierādījumi, ka tie ir eksportēti noteiktajā termiņā bez turpmākas pārstrādes.”

- 5 Komisijas 1981. gada 14. septembra Regula (EEK) Nr. 2670/81, ar ko paredz sīki izstrādātus īstenošanas noteikumus attiecībā uz cukura produkciju, kas pārsniedz kvotu (OV L 262, 14. lpp.), precizē nosacījumus, kas ir jāizpilda, lai varētu uzskatīt, ka C cukurs ir eksportēts. Ar Komisijas 1988. gada 14. decembra Regulu (EEK) Nr. 3892/88 grozītās Regulas Nr. 2670/81 (OV L 346, 29. lpp.) 1. pants paredz:

“1. [Pamat]regulas 26. panta 1. punktā minēto eksportu uzskata par notikušu, ja:

- a) C cukuru [..] eksportē no dalībvalsts, kuras teritorijā tie ražoti;

- b) attiecīgo eksporta deklarāciju pieņem a) apakšpunktā minētā dalībvalsts līdz 1. janvārim pēc tā tirdzniecības gada beigām, kurā C cukurs [..] saražots;

- c) C cukurs [..] ir atstājis Kopienas muitas teritoriju vēlākais 60 dienu laikā no b) apakšpunktā minētā 1. janvāra;

- d) produkts ir eksportēts no a) apakšpunktā minētās dalībvalsts bez kompensācijas vai maksājuma [..].

Izņemot *force majeure* gadījumu, ja visi pirmajā daļā minētie nosacījumi netiek izpildīti, attiecīgo C cukura [..] daudzumu uzskata par pārdotu iekšējā tirgū.

Force majeure gadījumā tās dalībvalsts, kuras teritorijā ticis saražots C cukurs [..], kompetenta iestāde paredz pasākumus, kas ir vajadzīgi ieinteresētās puses minētu apstākļu dēļ.”

- 6 Regulas Nr. 2670/81 3. pants, kurā grozījumi izdarīti ar 1. pantu Komisijas 1991. gada 6. decembra Regulā (EEK) Nr. 3559/91, ar ko groza Regulu Nr. 2670/81 (OV L 336, 26. lpp.), ir formulēts šādi:

“1. Attiecīgā dalībvalsts tiem daudzumiem, kuri 1. panta 1. punkta nozīmē ir pārdoti iekšējā tirgū, uzliek maksājumu, kas vienāds ar šādu daudzumu kopsummu:

a) C cukuram, uz 100 kilogramiem:

- augstākais ievaduma maksājums uz 100 kilogramiem baltā cukura vai jēlcukura, kurš piemērojams laika posmā, kas atbilst tirgus [tirdzniecības] gadam, kura laikā ir ražots attiecīgais cukurs, un sešiem mēnešiem, kas seko šim tirgus [tirdzniecības] gadam, un

— ECU 1;

[..]

4. Ja kādi C cukura [..] daudzumi tikuši pirms eksporta iznīcināti vai bojāti bez atgūšanas iespējas apstākļos, kurus attiecīgās dalībvalsts kompetenta iestāde ir atzinusi par *force majeure* gadījumu, attiecīgā summa, kas minēta 1. punktā, netiek iekasēta.”

Kopienas muitas tiesību aktos paredzētā taisnīguma klauzula

- 7 Kopienas muitas tiesiskais regulējums paredz, ka ir iespējams pilnībā vai daļēji atmaksāt ievadmuitas vai izvedmuitas nodokli vai arī atlaist muitas parāda. Nosacījumi par nodokļu atlaišanu ir paredzēti Padomes 1979. gada 2. jūlija Regulas (EEK) Nr. 1430/79, kas atteicas uz ievadmuitas vai izvedmuitas nodokļa atmaksu vai tā atlaišanu (OV L 175, 1. lpp.), 13. pantā, kas grozīts ar Padomes 1986. gada 7. oktobra Regulu (EEK) Nr. 3069/86, ar kuru groza Regulu Nr. 1430/79 (OV L 286, 1. lpp.). Šī panta 1. punkts paredz:

“Ievadmuitas nodokļa atmaksa vai tā atlaišana var notikt īpašos gadījumos [..], kuru pamatā ir apstākļi, kas nav radušies ne ieinteresētās personas darbības, ne viņas acīmredzamas nolaidības dēļ.

[..]”

- 8 Regulas Nr. 1430/79 14. pants nosaka, ka tās 13. panta noteikumi attiecas arī uz izvedmuitas nodokļa atmaksu vai tā atlaišanu.
- 9 Saskaņā ar Regulas Nr. 1430/79 1. panta 2. punkta a) apakšpunkta noteikumiem ar "ievedmuitas nodokli" saprot "gan muitas nodokļus un maksājumus ar līdzvērtīgu iedarbību, gan lauksaimniecības maksājumus un citus importa maksājumus, kas paredzēti kopējās lauksaimniecības politikas vai tādas īpašas kārtības ietvaros, kura saskaņā ar Līguma 235. pantu [šobrīd EKL 308. pants] piemērojama konkrētām precēm, kas saražotas lauksaimniecības produktu pārstrādes rezultātā".
- 10 Saskaņā ar Regulas Nr. 1430/79 1. panta 2. punkta b) apakšpunktu ar "izvedmuitas nodokli" saprot "lauksaimniecības maksājumus un citus eksporta maksājumus, kas paredzēti kopējās lauksaimniecības politikas un tādas īpašas kārtības ietvaros, kura saskaņā ar Līguma 235. pantu piemērojama konkrētām precēm, kas saražotas lauksaimniecības produktu pārstrādes rezultātā".

Prāvas rašanās fakti

- 11 Prasītājs, kas ir Nīderlandē reģistrēts kooperatīvs, 1991./1992. un 1992./1993. tirdzniecības gadā saražoja C cukuru. Laika periodā no 1993. gada 10. februāra līdz 23. septembrim, izmantojot savas filiāles *Limako Suiker BV* starpniecību, tas sabiedrībai *Django's Handelsonderneming* pārdeva konkrētu skaitu C cukura partiju, kas paredzētas eksportam uz Horvātiju un Slovēniju. Laika posmos, attiecīgi, no 1993. gada 22. jūlija līdz 16. augustam un no 1993. gada 26. augusta līdz 24. septembrim, prasītājs vairākas C cukura partijas pārdeva sabiedrībām *NV Voeders SA Aliments Serry* un *Sieger BV*, lai tās piegādātu uz Maroku.

- 12 1993. gada 24. jūnijā Nīderlandes informācijas un nodokļu [pārkāpumu] izmeklēšanas dienests (turpmāk tekstā — “FIOD”) *Hoofdproduktschap Akkerbouw* (turpmāk tekstā — “HPA”) — Nīderlandes iestādei, kuras kompetencē ir piemērot noteikumus par tirgu, proti, cukura tirgus, kopējo organizāciju, pieprasīja informāciju, veicot izmeklēšanu attiecībā uz *Django's Handelsonderneming*. FIOD no HPA saņēma informāciju par pārkāpumiem, kas saistīti ar muitas dokumentiem, kuri attiecas uz C cukura eksportu. FIOD pieprasīja, lai HPA izturētos atturīgi pret prasītāju, ņemot vērā notiekošo izmeklēšanu. Pārkāpumi, kas konstatēti eksporta dokumentos, kurus saņēmusi HPA, bija pamats tam, lai pret *Django's Handelsonderneming* uzsāktu tiesas izmeklēšanu par krāpšanu.
- 13 1993. gada jūnijā un augustā HPA, attiecīgi, vērsās pie prasītāja un savas filiāles *Limako Suiker*, tos informējot, ka nepareizi tikuši apzīmogoti muitas dokumenti, kas saistīti ar precēm, kuras paredzēts nosūtīt uz Horvātiju un Slovēniju. 1993. gada oktobrī HPA saņēma nepareizi apzīmogotas veidlapas, kas attiecās uz C cukura partijām, kuras paredzēts nosūtīt uz Maroku.
- 14 1993. gada 14. oktobrī Nīderlandes iestādes prasītājam paziņoja, ka tiek mainīti to eksporta veidlapu numuri, attiecībā uz kurām netika apstiprināts eksports ārpus Kopienas.
- 15 1994. gada 25. aprīlī HPA no prasītāja pieprasīja 6 284 721,03 Nīderlandes guldeņu (NLG) lielu summu par to, ka viņš nebija pierādījis, ka noteikts skaits C cukura partiju bija izvests no Kopienas teritorijas uz attiecīgajām vietām Horvātijā, Slovēnijā un Marokā. 1994. gada 13. jūnijā šā maksājuma summa tika samazināta uz NLG 6 250 856,78, proti, EUR 2 836 515,14, jo sākotnējā aprēķinā bija pieļauta kļūda.

- 16 1994. gada 18. maijā prasītājs *HPA* iesniedza sūdzību par pieprasītajiem maksājumiem. 1995. gada 19. jūnijā *HPA* šo sūdzību noraidīja. 1995. gada 14. jūlijā prasītājs *College van Beroep voor het bedrijfsleven* (Ekonomisko strīdu kolēģija, turpmāk tekstā — “*CBB*”) cēla prasību pret šo lēmumu, ar kuru tika noraidīta sūdzība.
- 17 1995. gada 24. aprīlī prasītājs *HPA* iesniedza pieteikumu par pieprasīto nodokļu atlaišanu, pamatojoties uz 239. pantu Padomes 1992. gada 12. oktobra Regulā (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OVL 302, 1. lpp.) un 905. pantu Komisijas 1993. gada 2. jūlija Regulā (EEK) Nr. 2454/93, ar ko nosaka īstenošanas noteikumus Regulai Nr. 2913/92, (OV L 253, 1. lpp.). 2001. gada 6. augustā Nīderlandes Karaliste prasītājas vārdā iesniedza Komisijai pieteikumu par atbrīvošanu no ievedmuitas.
- 18 2002. gada 2. maijā Komisija pieņēma Lēmumu REM 19/01, ar kuru paziņoja, ka prasītāja labā Nīderlandes Karalistes iesniegtais pieteikums par ievedmuitas nodokļa atlaišanu ir nepieņemams (turpmāk tekstā — “Apstrīdētais lēmums”). Pamatojoties uz šo lēmumu, 2002. gada 6. jūnijā *HPA* darīja prasītājam zināmu faktu, ka viņa pieteikums par atlaišanu bija nepieņemams.

Process un lietas dalībnieku prasījumi

- 19 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2002. gada 9. augustā, prasītājs cēla šo prasību.

- 20 Pamatojoties uz tiesneša referenta ziņojumu, Pirmās instances tiesa (piektā palāta) nolēma uzsākt mutvārdu procesu. Veicot procesa organizatoriskos pasākumus, Pirmās instances tiesa lūdza Komisiju iesniegt dažus dokumentus. Komisija nodeva pieprasītos dokumentus noteiktajā termiņā.
- 21 Ar 2004. gada 9. jūnija lēmumu, ko Tiesa saņēma tā paša gada 11. jūnijā, *CBB* atbilstoši EKL 234. pantam uzdeva divus prejudiciālus jautājumus (lieta *C-248/04 Koninklijke Coöperatie Cosun*) saistībā ar prāvu starp prasītāju un *HPA* par pieprasītajiem nodokļu maksājumiem galvenokārt par faktu, ka netika eksportēti konkrētie C cukura daudzumi. Uzdodot savu pirmo jautājumu, *CBB* Tiesai jautā, vai gadījumā, kad iespēja atlaist nodokļus saskaņā ar Regulas Nr. 1430/79 13. pantu neattiecas uz maksājumiem par C cukuru, Pamatregula un Regula Nr. 2670/81 nav spēkā, ņemot vērā to, ka konkrēto maksājumu nav iespējams atmaksāt vai to atlaist taisnīguma iemeslu dēļ. Uzdodot otro jautājumu, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, kā minēto regulu iespējamā spēkā neesamība ietekmē prasību veikt maksājumus par C cukuru tādos apstākļos, kādi pastāv šajā gadījumā.
- 22 2004. gada 1. septembra vēstulē prasītājs lūdza atlikt pašreizējo procesu līdz tiks pieņemts Tiesas galīgais spriedums iepriekš minētajā lietā *C-248/04 Koninklijke Coöperatie Cosun*. Nosūtot vēstuli 2004. gada 9. septembrī, Komisija iesniedza savus apsvērumus par šo lūgumu, norādot, ka pēc tās domām atlikšana nav nepieciešama.
- 23 Tika uzklausti lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un viņu atbildes uz jautājumiem, ko Pirmās instances tiesa uzdeva 2004. gada 16. septembra tiesas sēdē. Tiesas sēdē prasītājs atkārtoti izteica savu lūgumu par procesa atlikšanu un Komisija atkārtoti prasīja, lai process tiktu turpināts. Tā kā Komisija iebilda pret lūgumu par atlikšanu un tā kā nebija īpašu apstākļu, kas lūgumu pamatotu, Pirmās instances tiesa neapmierināja šo lūgumu.

24 Prasītāja prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

- atcelt Apstrīdēto lēmumu;

- piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

25 Komisijas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

- prasību noraidīt kā nepamatotu;

- piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

26 Prasītājs savas prasības atbalstam atsaucas, pirmkārt, uz pamatu, kas saistīts ar Regulas Nr. 1430/79 1. un 13. panta pārkāpumu, un, otrkārt, uz pamatu, kurš saistīts ar vienlīdzības un tiesiskās drošības principa un tā sauktā taisnīguma principa pārkāpumu.

Par pirmo pamatu, kas saistīts ar Regulas Nr. 1430/79 1. un 13. panta pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

- 27 Prasītājs uzsver, ka importa maksājums, kas viņam tika noteikts, pamatojoties uz Pamatregulas 26. pantu un Regulas Nr. 2670/81 3. pantu, jāuzskata par ievadmuitas vai izvedmuitas nodokli Regulas Nr. 1430/79 1. panta 2. punkta nozīmē. Tādējādi šis maksājums ir maksājums ar līdzvērtīgu iedarbību vai vismaz lauksaimniecības maksājums, vai cits importa vai eksporta maksājums, kas paredzēts saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku, pēdējā minētā noteikuma nozīmē.
- 28 Prasītājs uzsver, ka jautājums par to, vai konkrētā summa ir ievadmuitas vai izvedmuitas nodoklis minētā noteikuma nozīmē, jārisina, vienīgi pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, kas saistīti ar šā maksājuma raksturu. Tas norāda, ka saskaņā ar Pamatregulas apsvērumiem maksājumiem par pārstrādes produktu, kas attiecas uz C cukuru, ir tādi paši mērķi kā muitas nodoklim, proti, iekšējā tirgus aizsardzība, tirgu stabilizācija un piegādes drošība. Šis maksājums paredzēts, lai it īpaši atjaunotu tirdzniecības attiecības, kurās radušies traucējumi tāpēc, ka C cukurs nav eksportēts (Tiesas 2002. gada 10. janvāra spriedums lietā C-101/99 *British Sugar, Recueil*, I-205. lpp., 41. punkts).
- 29 Prasītājs arī liek pievērst uzmanību tam, ka saskaņā ar Regulas Nr. 2670/81 trešo apsvērumu neeksportējam C cukuram jāpiemēro nosacījumi, kas līdzīgi tiem, kuri attiecas uz cukuru, kas importēts uz trešām valstīm. Tas tādējādi secina, ka C cukuram piemēro maksājumu, šķērsojot robežu, proti, importa maksājumu.

- 30 Prasītājs atgādina arī to, ka atbilstoši Regulas Nr. 2670/81 3. pantam maksājuma par pārstrādes produktu summa ir noteikta, pamatojoties uz cukuram piemērojamiem importa maksājumiem. Tas šajā sakarā uzsver, ka pretēji tam, ko Komisija norādījusi Apstrīdētajā lēmumā, šī norāde uz importa maksājumiem neveido vienkārši aprēķinu bāzi un ka šā maksājuma summa ir muitas nodoklis. Tas, ka Regulas Nr. 2670/81 3. pantā papildus importa maksājumiem ņemta vērā kopējā summa, vairāk pielīdzina neeksportēto C cukuru importētajam cukuram, jo, kā jau tas izriet no apsvērumiem Komisijas 1970. gada 28. decembra Regulā (EEK) Nr. 2645/70 par noteikumiem, kas piemērojami tam cukura daudzumam, kas saražots, pārsniedzot maksimālo kvotu (OV L 283, 48. lpp.), šī kopējā summa tika aprēķināta, pamatojoties uz importētā cukura realizācijas izmaksām, un tās mērķis bija koriģēt atvieglojumus, kurus varētu izmantot C cukura ražotājs attiecībā pret trešās valsts cukura importētāju, tādēļ, ka pirmais nesedz dažas tādas izmaksas, kuras sedz pēdējais minētais.
- 31 Visbeidzot, prasītājs uzsver, ka Kopienas likumdevējs nevarēja izteikties par citu aprēķina metodi, kas attiecas uz neeksportētajam C cukuram uzliedzamo summu, liekot pievērst uzmanību tam, ka Komisija, pieņemot pirmo regulu par piemērošanu attiecībā uz cukura tirgu kopīgo organizāciju (turpmāk tekstā — “cukura TKO”), proti, Regulu Nr. 2645/70, apzināti uzskatīja, ka bija nepieciešams uz C cukura ražotājiem attiecināt tādus pašus nosacījumus kā uz importētājiem. Prasītājs tādējādi secina, ka atšķirīgas aprēķinu bāzes izvēle vai C cukura ražotāja un importētāja nostādīšana atšķirīgās situācijās nebija pieņemama.
- 32 Komisija uzskata, ka Apstrīdētajā lēmumā pamatoti konstatēts, ka pieteikums par atlaišanu ir nepieņemams, jo summu, kas cukura ražotājam jāmaksā par tam piešķirtās produkcijas kvotas pārsniegšanu, nevar uzskatīt par ievadmuitu un tai nevar piemērot atlaišanu Kopienas muitas tiesību aktu nozīmē.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 33 Regulas Nr. 1430/79 13. un 14. pants paredz iespēju atmaksāt ievedmuitas vai izvedmuitas nodokli vai piešķirt atlaišanu no tā īpašos gadījumos, kuru pamatā ir apstākļi, kas nav radušies ne ieinteresētās personas darbības, ne tās acīmredzamas nolaidības dēļ.
- 34 Šajā gadījumā pieteikumā par nodokļu atlaišanu, par kuru tika pieņemts Apstrīdētais lēmums, bija paredzēta summa, kas pieprasīta no prasītāja atbilstoši Pamatregulas 26. pantam un Regulas Nr. 2670/81 3. pantam tādēļ, ka zināms C cukura daudzums nebija realizēts ārpus Kopienas. Te rodas jautājums, vai šo summu jāuzskata par ievedmuitas vai izvedmuitas nodokli Regulas Nr. 1430/79 13. panta nozīmē un, attiecīgi, vai attiecībā uz šo pieteikumu par atlaišanu ir piemērojams šis noteikums.
- 35 Atbilstoši Regulas Nr. 1430/79 1. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktam ievedmuitas un izvedmuitas nodokļi, pirmkārt, ir muitas nodokļi, otrkārt, maksājumi ar muitas nodokļiem līdzvērtīgu iedarbību un, treškārt, lauksaimniecības maksājumi un citi importa vai eksporta maksājumi, kas paredzēti kopējās lauksaimniecības politikas vai tādas īpašas kārtības ietvaros, kura saskaņā ar EKL 308. pantu piemērojama konkrētām precēm, kas saražotas lauksaimniecības produktu pārstrādes rezultātā.
- 36 Ir jāsecina, ka pieprasītā summa formāli neatbilst nevienai no trim kategorijām, kas uzskaitītas Regulas Nr. 1430/79 1. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā.

- 37 Tādējādi, kā jau tas izriet no Pamatregulas 26. panta un Regulas Nr. 2670/81 3. panta 1. punkta, fakts, kura dēļ tika pieprasīta šī summa, ir tas, ka šim nolūkam noteiktajā datumā nebija pierādījumu par to, ka noteiktajā termiņā ir eksportēts C cukura daudzums. Šī summa C cukura ražotājam tika pieprasīta arī tāpēc, ka šis Kopienā sarāžotais cukurs, kas pārsniedz kvotu, tika realizēts iekšējā tirgū.
- 38 No iepriekš minētā izriet, ka par C cukuru pieprasītā summa nav muitas nodoklis, proti, nodoklis, kas tiek uzlikts, pamatojoties uz Eiropas Kopienų kopējo muitas tarifu EKL 23. un 26. panta nozīmē. Vēl jo vairāk to nevar uzskatīt par maksājumu ar muitas nodoklim līdzvērtīgu iedarbību, ko saskaņā ar pastāvīgo judikatūru veido visas vienpusēji uzliktas finanšu iemaksas, lai arī kāds būtu to nosaukums vai metode, un kas skar preces tāpēc, ka tās šķērsojušas robežu, jo tā nav muitas nodoklis vārda vistiešākajā nozīmē (Tiesas 1997. gada 17. jūlija spriedums C-90/94 *Haahr Petroleum, Recueil*, I-4085. lpp., 20. punkts, un 1998. gada 2. aprīļa spriedums lietā C-213/96 *Outokumpu, Recueil*, I-1777. lpp., 20. punkts). Visbeidzot, konkrētā summa nav lauksaimniecības "importa vai eksporta" maksājums, proti, maksājums, kas noteikts lauksaimniecības produktiem tāpēc, ka tie šķērsojuši Kopienas ārējās robežas.
- 39 Prasītājs tomēr norāda, ka neeksportētajam C cukuram noteiktā summa jāuzskata par ievadmuitas vai izvedmuitas nodokli, jo tai ir tādi paši mērķi kā muitas nodoklim, ka šī summa noteikta, pamatojoties uz importa maksājumiem, kas piemērojami cukuram, un ka tā kalpo tam, lai neeksportētajam cukuram, kurš pārsniedz kvotu, piemērotu tādus nosacījumus, kas līdzīgi tiem, kuri piemērojami no trešām valstīm importētam cukuram.
- 40 Šajā sakarā svarīgi atgādināt, ka neeksportētajam cukuram, kas pārsniedz kvotu, uzliktais maksājums ir daļa no cukura TKO mehānismiem. Šie mehānismi, piemēram, orientējošu vai intervences cenu noteikšana, kopīga režīma izveidošana tirdzniecībai ar trešām valstīm vai produkcijas kvotu sistēmas izveidošana, paredzēti, lai nodrošinātu kopīgus mērķus, konkrētāk, tādu garantiju saglabāšanu, kas

nepieciešamas saistībā ar ražotāju darbu un dzīves līmeni, cukura piegādes drošību visiem patērētājiem, noteiktu cenu līmeni un cukura tirgus stabilitāti.

- 41 Tāpat svarīgi atgādināt, ka katram no norādītajiem mehānismiem ir īpaši mērķi vai arī tie paredzēti īpašām vajadzībām. Pretēji tam, ko apgalvo prasītājs, nevar uzskatīt, ka maksājumam par pārstrādes produktu, kas piemērojams C cukuram, ir tieši tādi paši mērķi kā muitas nodoklim vai, precīzāk, kā importa maksājumiem vai eksporta atmaksājumiem, kas paredzēti atbilstoši cukura TKO.
- 42 Tādējādi, kā jau tas izriet no Pamatregulas piektā apsvēruma, kopīga režīma izveidošana tirdzniecībai uz Kopienas ārējās robežas, kurā iekļauta importa maksājumu un eksporta atmaksājumu sistēma, bija vērsta uz to, lai stabilizētu Kopienas tirgu, izvairoties it īpaši no tā, ka cukura cenu svārstības pasaules tirgū varētu ietekmēt Kopienā pastāvošās faktiskās cenas. Līdz ar to cukura TKO paredz, ka tiek iekasēts maksājums par importu no trešām valstīm un tiek veikts eksporta atmaksājums tām pašām valstīm, lai kā viens, tā otrs segtu Kopienas iekšienē un ārpus tās pastāvošo faktisko cenu starpību cukura nozarē, ja cena pasaules tirgū ir zemāka nekā Kopienas cena.
- 43 Cukura TKO ievieš arī produkcijas kvotu sistēmu, kura saskaņā ar Pamatregulas piecpadsmito apsvērumu ir veids, kā nodrošināt to, ka audzētājiem maksā Kopienas cenas un ka viņu produkcijai ir noiets. Atbilstoši šai sistēmai Pamatregula radīja mehānismu, kas paredzēts, lai kontrolētu to, kas notiek ar produkciju, kas pārsniedz ražotājiem piešķirtās A un B kvotas, proti, C cukuru. Ņemot vērā to, ka tikai C cukura kategorijai ir raksturīgi cukura pārpalikumi, kam nevajadzētu nonākt tirgū, Kopienas likumdevējs ar Pamatregulas 26. panta 1. punkta pirmo daļu ir ieviesis

aizliegumu par [produkcijas] laišanu iekšējā tirgū un — kā neizbēgamas sekas — eksportēšanas pienākumu (iepriekš minētā sprieduma lietā *British Sugar* 41. punkts).

- 44 Šā pienākuma pārkāpuma rezultātā ražotājam tiek pieprasīta noteikta summa. Šim sodam principā ir preventīvs raksturs un tā mērķis ir nodrošināt to, ka tiek ievērots aizliegums par C cukura laišanu iekšējā tirgū. Šī summa noteikta, atsaucoties uz daudz augstāku importa maksājumu periodā, kas iekļauj tirdzniecības gadu, kura laikā konkrētais cukurs tika saražots, un sešus mēnešus pēc šā gada. Šī summa saskaņā ar Pamatregulas vienpadsmitā apsvēruma noteikumiem vērsta uz to, lai ražotāji pilnībā finansētu izmaksas saistībā ar to pārpalikumu realizāciju, kas rodas no starpības starp Kopienā saražoto produkciju un tās patēriņu.
- 45 Ņemot vērā iepriekš minēto, nevajadzētu uzskatīt, ka tāpēc, ka neeksportētajam C cukuram noteiktā summa ir aprēķināta, pamatojoties uz importa maksājumiem, kam pieskaitīta summa, kura iepriekš noteikta, pamatojoties uz importētā cukura realizācijas izmaksām, šī summa tiek pārvērsta par ievadmitas nodokli. Kā Komisija pamatoti norādījusi Apstrīdētā lēmuma desmitajā apsvērumā, importa maksājumi tiek ņemti vērā tikai tāpēc, lai noteiktu aprēķinu bāzi vai metodi summas noteikšanai. Šo aprēķinu bāzi Kopienas likumdevējs izvēlējās, ņemot vērā mērķus, kas tika izvirzīti, ieviešot šo summu par noteiktajā termiņā neeksportēto cukuru, kas pārsniedz kvotu, proti, mērķi, kā jau tas tika norādīts iepriekš, nodrošināt to, ka tiek ievērots aizliegums par [produkcijas] laišanu iekšējā tirgū.
- 46 Šo secinājumu nevarētu atcelt prasītāja arguments, saskaņā ar kuru Regulas Nr. 2670/81 trešais apsvēruma nosaka, ka neeksportētajam C cukuram jāpiemēro tādi nosacījumi, kas līdzīgi tiem, kuri piemērojami no trešām valstīm importētam cukuram. Tādējādi konkrētais apsvēruma precizē, ka, "nosakot summu, kas maksājama gadījumā, kad [produkcija] laista iekšējā tirgū," neeksportētajam

C cukuram jāpiemēro tādi nosacījumi, kas līdzīgi tiem, kuri piemērojami no trešām valstīm importētam cukuram. Regulas Nr. 2670/81 apsvērumi tikai apstiprina tēzi par to, ka, atsaucoties uz importa maksājumiem, tiek vienkārši veidota konkrētās summas aprēķinu bāze.

- 47 Līdz ar to jāsecina, ka summa, kas atbilstoši Pamatregulas 26. pantam un Regulas Nr. 2670/81 3. pantam prasītājam pieprasīta tāpēc, ka noteikts daudzums C cukura netika realizēts ārpus Kopienas, nav ievedmuītas vai izvedmuītas nodoklis Regulas Nr. 1430/79 13. panta nozīmē un ka Komisija, paziņojot, ka pieteikums par atļaišanu ir nepieņemams, nav pārkāpusi šos noteikumus.
- 48 Līdz ar to šis pamats jānoraida.

Otrais pamats, kas attiecas uz vienlīdzības un tiesiskās drošības principu un šķietamu taisnīguma principa pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

- 49 Papildus prasītājs norāda, ka, pat ja summa, par kuru ir iesniegts pieteikums par atļaišanu, nav ievedmuīta vai izvedmuīta Regulas Nr. 1430/79 nozīmē, Komisijai vajadzēja pārbaudīt šo pieteikumu saistībā ar šīs regulas 13. pantu, kurš ievieš vispārēju taisnīguma klauzulu (Pirmās instances tiesas 2001. gada 10. maija spriedums apvienotajās lietās T-186/97, T-187/97, no T-190/97 līdz T-192/97, T-210/97, T-211/97, no T-216/97 līdz T-218/97, T-279/97, T-280/97, T-293/97 un T-147/99 *Kaufring* u.c./Komisija, *Recueil*, II-1337. lpp., 224. punkts), un ka, vienkārši noraidot pieteikumu kā nepieņemamu, tā ir pārkāpusi vienlīdzības un taisnīguma principu.

- 50 Prasītājs atgādina, ka no Apstrīdētā lēmuma izriet, ka tam nebija nekādu tiesību saņemt atlaišanu, pamatojoties uz konkrētajiem nosacījumiem, liekot pievērst uzmanību tam, ka, kā tas izriet no 8. panta 1. punkta un 2. panta 1. punkta Padomes 1994. gada 31. oktobra Lēmumā 94/728/EK, *Euratom* par Eiropas Kopienų resursu sistēmu (OV L 293, 9. lpp.), Nīderlandes iestādes nebija kompetentas apstiprināt to, vai ir ievērots taisnīgums, jo tām ir jāiekasē summa, kas noteikta Regulas Nr. 2670/81 3. pantā, un tā jānodod Komisijai.
- 51 Prasītājam arī tika piemēroti atšķirīgi noteikumi salīdzinājumā ar uzņēmumiem, kas atradās līdzīgā situācijā un kas vēlējās iesniegt pieteikumu par ievaduitas vai izveduitas nodokļa atlaišanu konkrēto apstākļu dēļ. Līdz ar to atšķirībā no uzņēmumiem tas nevarēja balstīties uz kādu atbrīvojumu procedūru taisnīguma iemeslu dēļ. Maksājumu par saražoto un neeksportēto C cukuru visādā ziņā būtu jāpielīdzina uitas nodoklim, kas tiek iekasēts par cukuru, kurš importēts no trešām valstīm, izņemot jautājumos par tiesisko aizsardzību. Atteikums piemērot noteikumu par atlaišanu, kas paredzēts Regulas Nr. 1430/79 13. pantā, gadījumos, kas līdzīgi tiem, kuros uzņēmēji to izmantojuši, ir pretrunā vienlīdzības principam.
- 52 Šajā sakarā prasītājs norāda, ka divi nosacījumi, kas Regulas Nr. 1430/79 13. pantā izvirzīti nodokļu atmaksai vai atlaišanai, šajā gadījumā ir izpildīti. Pirmkārt, tas uzsver, ka to nevar vainot nekādās darbībās vai nolaidībā, tā kā C cukurs šajā gadījumā netika eksportēts vienīgi krāpšanas dēļ, kurā vainojamas trešās personas. Otrkārt, prasītājs norāda, ka šajā gadījumā situācija ir līdzīga tai, kāda pastāvēja lietā, kurā tika taisīts Tiesas 1999. gada 7. septembra spriedums lietā C-61/98 *De Haan, Recueil*, I-5003. lpp. Prasītājs uzsver, ka šajā gadījumā Nīderlandes iestādēm jau ļoti agri kļuva zināms, ka notikusi krāpšana ar tā pārdotajām C cukura partijām, bet tās nolēmušas prasītāju neinformēt par notiekošās izmeklēšanas gaitu, tādējādi liedzot tam iespēju pildīt savus pienākumus un noteiktā kārtībā eksportēt savu C cukura produkciju.

- 53 Prasītājs papildus norāda, ka, gadījumā, kad Pirmās instances tiesa uzskata, ka Regulas Nr. 1430/79 13. pants nav jāpiemēro, Komisijai tomēr bija pienākums pārbaudīt pieteikumu par atlaišanu, pat nepiemērojot šo regulu, un ka, vienkārši paziņojot, ka pieteikums ir nepieņemams, tā ir pārkāpusi tiesiskās drošības, vienlīdzības un taisnīguma principu. Prasītājs uzsver, ka, Komisijai neizpildot šādu pienākumu, netika nodrošināta tiesiskā aizsardzība. Prasītājs liek pievērst uzmanību tam, ka Tiesa ir apstiprinājusi, ka galvenie tiesību principi, it īpaši proporcionalitātes princips, attiecas uz maksājumu uzlikšanu C cukuram (Tiesas 1998. gada 29. janvāra spriedums lietā C-161/96 *Südzucker, Recueil*, I-281. lpp., 34. un 35. punkts). Prasītājs atgādina par ģenerāladvokāta Ž. Mišo [*J. Mischo*] secinājumiem, kas sniegti iepriekš minētajā spriedumā lietā *British Sugar, Recueil*, I-208. lpp., un kuros precizēts, ka Regulas Nr. 2670/81 3. pants jāinterpretē un jāpiemēro, ievērojot vispārējos tiesību principus.
- 54 Komisija uzskata, ka maksājuma atlaišana, kas piešķirama tāpēc, ka nav eksportēts C cukurs, jāpārbauda saistībā ar tiesību aktiem, kas uz to attiecas, jo, ievērojot taisnīguma principu, tai nav jāveic nekāda izmeklēšana, kas nav minēta konkrētajos tiesību aktos. Komisija uzskata, ka C cukura ražotāja situācija, kurš nepilda savu pienākumu eksportēt šo cukuru, nav līdzīga tai, kurā atrodas uzņēmējs, kas importē Kopienā noteiktu cukura daudzumu, un ka nevar uzskatīt, ka vienlīdzības princips ir pārkāpts tāpēc, ka attieksme pret šiem uzņēmējiem bija atšķirīga. Turklāt tā liek pievērst uzmanību faktam, ka Regulas Nr. 2670/81 1. panta 1. punkts īpašos apstākļos, it īpaši *force majeure* gadījumos, ļauj iegūt maksājuma atlaišanu par C cukura neeksportēšanu.
- 55 Ņemot vērā prasītāja papildu argumentu, Komisija uzskata, ka muitas tiesību aktos paredzētās taisnīguma klauzulas piemērošana attiecībā uz gadījumu, kas neietilpst tās piemērošanas jomā, apdraudēja tiesiskās drošības un vienlīdzības principu. Visbeidzot, tā uzskata, ka prasītājs jau Kopienas muitas tiesību aktos pastāvošo vispārējo taisnīguma klauzulu ar tā saukto taisnīguma principu. Pēdējais minētais

nepastāv kā vispārējs Kopienu tiesību princips, jo kāda pasākuma taisnīgums parasti bija jākontrolē saistībā ar proporcionalitātes principa piemērošanu.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 56 Ar šo otro pamatu, kas izteikts papildus, prasītājs pēc būtības norāda, ka, pat ja summa, kas viņam tika pieprasīta, nav ievedmuitas vai izvedmuitas nodoklis, Komisija ir pārkāpusi vienlīdzības un tiesiskās drošības principu un tā saukto taisnīguma principu tādējādi, ka tā noraidīja pieteikumu par atlaišanu kā nepieņemamu, nepārbaudot pēc būtības tā pamatotību vai nu saistībā ar Regulu Nr. 1430/79, vai, ņemot vērā šos principus.
- 57 Jāatgādina, pirmkārt, ka taisnīgums neļauj atkāpties no Kopienas noteikumu piemērošanas, izņemot tiesiskajā regulējumā paredzētos gadījumus, vai pieņemot, ka pats tiesiskais regulējums varētu tikt pasludināts par spēkā neesošu (Tiesas 1998. gada 29. septembra spriedums lietā *C-263/97 First City Trading u.c.*, *Recueil*, I-5537. lpp., 48. punkts). Kā tas izspriests jau iepriekš, Pamatregulas 26. pantā un Regulas Nr. 2670/81 3. pantā paredzētā summa neietilpst Regulas Nr. 1430/79 13. panta piemērošanas jomā.
- 58 Šajā sakarā svarīgi norādīt, ka cukura TKO tiesiskais regulējums paredz, it īpaši Regulas Nr. 2670/81 1. panta 1. punkta otrajā un trešajā daļā un 3. panta 4. punktā, ka maksājums par C cukuru netiek iekasēts gadījumos, kurus valsts iestādes

atzinušas par tādiem, ko uzskata par *force majeure* gadījumiem. Tādējādi taisnīguma principam nevajadzētu attaisnot to, ka tiek paplašinātas iespējas atkāpties no konkrētās summas iekasēšanas, izņemot šos *force majeure* gadījumus.

- 59 Otrkārt, jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru vienlīdzības princips, kas ir viens no Kopienu tiesību pamatprincipiem, nosaka, ka līdzīgās situācijās nevajadzētu piemērot atšķirīgus noteikumus — vismaz tad, ja diferenciācija nav objektīvi pamatota (Tiesas 1986. gada 25. novembra spriedums apvienotajās lietās 201/85 un 202/85 *Klensch u.c.*, *Recueil*, 3477. lpp., 9. punkts; Pirmās instances tiesas 1995. gada 14. septembra spriedums lietā T-571/93 *Lefebvre u.c./Komisija*, *Recueil*, II-2379. lpp., 78. punkts).
- 60 Pirmās instances tiesa uzskata, ka Kopienas C cukura ražotājs un uzņēmējs, kas pakļauts ievadmuītas vai izvedmuītas nodoklim, jebkurā gadījumā neatrodas līdzīgās situācijās. Kā jau tas norādīts iepriekš, fakti, kuru dēļ tika pieprasītas maksājāmās summas, proti, attiecīgi, pierādījumu trūkums par C cukura daudzuma eksportu noteiktajā termiņā un preču importu Kopienas muiņas teritorijās, nav tādi paši šajos divos gadījumos. Cukura ražotājs ir pakļauts aizliegumam iekšējā tirgū realizēt savu cukura produkciju, kas pārsniedz kvotu, un — neizbēgami — pienākumam to eksportēt (iepriekš minētā spriedumā lietā *British Sugar* 41. punkts). Turklāt C cukura ražotājam jāievēro produkcijas hronoloģiska secība, proti, ka faktiski jāsarāžo tāds cukura daudzums, kas vienlīdzīgs A un B kvotas summai, pirms viņš var noteiktu cukura daudzumu pieskaitīt C cukuram (iepriekš minētā sprieduma lietā *British Sugar* 44. punkts). Importētājs savukārt nav pakļauts šim pienākumam.
- 61 No iepriekš minētā izriet, ka šajā gadījumā nav izpildīti nosacījumi, kas ļautu secināt, ka notikusi diskriminācija.

- 62 Treškārt, pretēji tam, ko attiecībā uz tiesiskās drošības principu apgalvo prasītājs, tāda īpaša mehānisma trūkums, kas tam taisnīguma iemeslu dēļ ļautu pieprasīt tādas summas atlaišanu, kura tam pieprasīta, nevar radīt minētā principa pārkāpumu. Līdz ar to nodokļu atmaksa vai atlaišana no tiem taisnīguma iemeslu dēļ ir izņēmumi un tos var noteikt tikai īpaši paredzētos gadījumos, tā kā noteikumi, kas tos paredz, ir šauri interpretējami. Šajā sakarā Pirmās instances tiesa uzskata, ka tiesiskās drošības princips šajā gadījumā ir ievērots, jo pienākums maksāt summu, kas paredzēta Pamatregulas 26. pantā un Regulas Nr. 2670/81 3. pantā, izriet no skaidri noteiktas tiesiskās situācijas, kas ļauj uzņēmējam apzināties, ka viņa darbība ir saistīta ar minētajiem pienākumiem.
- 63 No iepriekš minētā izriet, ka šis iebildums jānoraida. Tādējādi arī šis pamats ir jānoraida.
- 64 Līdz ar to jānoraida prasība kopumā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 65 Atbilstoši Pirmās instances tiesas Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājam spriedums ir nelabvēlīgs, tam ir jāpiespriež segt savus tiesāšanās izdevumus un atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas radušies Komisijai atbilstoši tās prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (piektā palāta)

nospiež:

- 1) **prasību noraidīt;**
- 2) **piespriet prasītājam segt savus tiesāšanās izdevumus un atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas ir radušies Komisijai.**

Lindh

García-Valdecasas

Jürimäe

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2004. gada 7. decembrī.

Sekretārs

Priekšsēdētāja

H. Jung

P. Lindh